ROK XII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 1

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1937 ROKU

APARATURA CHEMICZNA

Dn. 18 grudnia 1936 r. odbyło się drugie skolei zebranie, poświęcone omówieniu sprawy zaopatrywania przemysłu chemicznego w aparaturę, wykonywaną w kraju. Zebranie miało miejsce na terenie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych i zgromadziło kilkudziesięciu przedstawicieli fabryk chemicznych, mechanicznych i hut żelaznych. Ściślejszym bowiem tematem zgromadzenia było omówienie zagadnienia stali szlachetnych — współczesnego surowca do budowy aparatury chemicznej. W toku obrad zabierali głos obecni delegaci wszystkich trzech działów produkcji, a dyskusja obfitowała w bardzo interesujące fragmenty, przyczyniając się do pogłębienia omawianego tematu.

Jak wiadomo, stale szlachetne są obecnie wytwarzane w Polsce w trzech hutach: w Hucie Pokoju, w Hucie Batorego i w Starachowicach. Dyskusja prowadzona więc była przede wszystkim w płaszczyźnie zbadania przystosowalności tego tworzywa do potrzeb aparatury chemicznej, i doprowadziła do uchwalenia konkretnych wniosków lub postulatów.

Zwrócono więc uwagę na konieczność przeprowadzenia przez przemysł hutniczy i przetwórczo-metalowy szeroko pomyślanej propagandy aparatów ze stali szlachetnych. Propaganda taka, wśród fabryk chemicznych podjęta, nie mogłaby się ograniczyć do jednorazowego przedstawienia (w żywym słowie lub w piśmie) zalet stali szlachetnych, jako tworzywa, lecz musiałaby być prowadzona systematycznie — w sposób ciągły. Szczególnie ważne było by zorganizowanie stałych objazdów fabryk chemicznych przez instruktorów, dokładnie znających sposób obchodzenia się i naprawy aparatów, wytworzonych ze stali szlachetnych. Poznanie bowiem cennych właściwości tego tworzywa da dopiero warunki szerokiego jego stosowania w przemyśle chemicznym.

Zgromadzenie równocześnie przedstawicieli fabryk chemicznych różnych specjalności nie pozwoliło, oczywiście, na przeprowadzenie szczegółowej dyskusji w zakresie aparatów dla wszystkich gałęzi chemicznej wytwórczości. Dlatego też postanowiono zorganizować szereg zebrań, celem omówienia potrzeb i możliwości różnych działów produkcji chemicznej. Zebrania te — podobnie jak dotychczasowe — organizowane będą wspólnie przez Związek Przemysłu Chemicznego i Polski Związek Przemysłowców Metalowych. Dopiero bowiem szczegółowa i dokładna znajomość potrzeb i wymagań, stawianych aparaturze przez producenta - chemika określonej specjalności rozwiązać może skomplikowane zadanie dostarczenia najwłaściwszego w każdym przypadku tworzywa.

Celowe więc wydaje się przeprowadzenie takich narad w następujących gałęziach produkcji chemicznej: kwasy nieorganiczne, sole nieorganiczne, związki azotowe, nawozy sztuczne, półprodukty i barwniki, włókna sztuczne, przemysł farmaceutyczny, przemysł tłuszczowy, przemysł kostno-klejowy, przemysł farbiarski i lakierniczy, przemysł materiałów wybuchowych.

Rozpoczęta przed paru miesiącami praca bezpośredniej współpracy przemysłu maszynowego i chemicznego daje więc konkretne rezultaty. Rzucona nawet została myśl, aby — wzorem angielskim — powołać do życia stałą komisję, zbierającą się periodycznie, celem metodycznych badań nad stosowaniem stali szlachetnych do budowy aparatów dla przemysłu chemicznego.

Realizacja tego poglądu pozwoli na pogłębienie i szerokie rozpracowanie tematu.

304

INSTRUKCJE BEZPIECZEŃSTWA

Została opracowana i wydana trzecia skolei Instrukcja Bezpieczeństwa opracowana przez Sekcję Bezpieczeństwa Pracy Związku Przemysłu Chemicznego. Instrukcja jest zanumerowana pod Nr. 3 i dotyczy użytkowania, przechowywania i przewożenia sody żrącej (wodorotlenku sodowego). Z uwagi na szerokie bardzo zastosowanie sody żrącej w przemyśle chemicznym, instrukcja ta zdaje się być szczególnie celowa. Obejmuje następujące rozdziały: wstęp, gatunki handlowe sody żrącej, przechowywanie i przewóz sody żrącej, środki ostrożności, środki zapobiegawcze.

Podobnie, jak poprzednie Instrukcje, obecna wydana została w formacie normalnym A 4, na trwałym grubym papierze, z uwidocznieniem czerwonym drukiem szczególnie ważnych wskazań Instrukcji.

Instrukcje bezpieczeństwa, wydawane przez Związek Przemysłu Chemicznego, cieszą się dużą poczytnością i żądane są często przez rozmaite fabryki chemiczne. Tym niezrozumialszy przeto wydaje się brak wskazań o tych instrukcjach bezpieczeństwa w Kalendarzu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy na r. 1937, wydanym przez Instytut Spraw Społecznych w Warszawie. Kalendarz ten zresztą jest naogół zredagowany celowo i zasługuje na rozpowszechnienie go w przemyśle.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta" w Zgierzu rozpoczęła produkcję kwasu Tobiasa (kwas naftyloaminosulfonowy 2.1), oraz kwasu I (kwas aminonaftolosulfonowy 2.5.7), a na posiadanej aparaturze ma możność wyprodukowania ilości, pokrywających całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego na te artykuły.

Z MUZEUM TECHNIKI I PRZEMYSŁU

Dn. 19 grudnia 1936 odbyło się uroczyste otwarcie sali, poświęconej pracom badawczym, naukowym i technicznym Pana Prof. Ignacego Mościckiego, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W otwarciu uczestniczyli licznie członkowie Gabinetu, z p. Vice-Premierem Kwiatkowskim na czele. Przemówienia wygłoszone były przez Prezesa Zarządu Muzeum p. Inż. Surzyckiego, Dyr. Muzeum p. Inż. Jackowskiego, Dyr. Chemicznego Instytutu Badawczego p. Prof. Klinga oraz Prezesa Związku Przemysłu Chemicznego p. Inż. Wiślickiego.

P. Prezes Wiślicki wyraził żywą radość z powodu przeznaczenia jednej z sal Muzeum na przedstawienie dorobku naukowego i technicznego pierwszego w Polsce chemika, oraz sformułował życzenia, aby śledzenie metod pracy Prof. Mościckiego wskazało młodym technikom najwłaściwszą drogę ich działalności.

Otwarta w grudniu sala obejmuje szereg tablic, wskazujących metody i wyniki prac badawczych, zespół oryginalnych patentów p. Prof. Mościckiego, modele niektórych aparatów, wreszcie dioramy fabryk w Mościcach i pierwszego gabinetu pracy — jeszcze z okresu szwajcarskiego.

OPODATKOWANIE OFIAR NA CELE PUBLICZNE

Związek Izb Przemysłowo - Handlowych zwrócił się w swoim czasie do Pana Ministra Skarbu z wnioskiem o wyłączenie z podstaw dochodu, podlegającego opodatkowaniu, sum ofiarowanych przez przedsiębiorstwa na cele Funduszu Obrony Narodowej. W odpowiedzi otrzymał pismo następującej treści:

„Pismem z dnia 6 października r. b. Związek Izb wyraził pogląd, iż byłoby celowym wyłączenie z dochodu podatkowego dobrowolnych ofiar na Fundusz Obrony Narodowej oraz na Fundusz Obrony Morskiej, ponieważ Fundusze te zabezpieczać mają istnienie zbiorowego warsztatu pracy, jakim jest Rzeczpospolita.

W odpowiedzi na powyższe zawiadamiam, że nie mogę uznać powyższej tezy za słuszną w płaszczyźnie oceny prawnej, albowiem zgodnie z orzecznictwem N. T. A. charakter kosztów potrącalnych mają jedynie wydatki eksploatacyjne indywidualnych warsztatów pracy, a do istnienia Rzeczypospolitej przyczynia się przede wszystkim dochód opodatkowany.

Nie mogę również rozszerzyć wniosku Związku Izb w kierunku umarzania podatku, przypadającego od kwot dochodu, ofiarowanych na F. O. N. i F. O. M., ponieważ procedura taka byłaby w kolizji z zasadami prawidłowej gospodarki publicznej. Zmniejszenie wpływów ze źródła normalnego, aby zachęcić do powiększania wpływów źródła nadzwyczajnego nie dawałoby efektywnej korzyści, natomiast zaciemniałoby obraz rzeczywistej wydajności obu wymienionych źródeł.

Muszę dodać, że skoro w każdej ofierze Skarb Państwa partycypowałby kwotą przypadającego od niej podatku, co przy 100 zł. ofiary może dochodzić do 35 zł. zwrotu drogą niepobrania podatku — to nie bez ujemnego znaczenia byłby również niemoralny charakter pozornej ofiary, jaki miałaby część ofiarowanej kwoty, zwrócona w postaci darowanego podatku.

Skoro Związek Izb prosi tylko o ulgę dla płatników z działu I ustawy, wyłączając tym płatników z działu II, to nie mogę pominąć pokrzywdzenia, jakie odczuwaliby ci ostatni płatnicy, dotkliwie już na rzecz Państwa i celów społecznych obciążeni, gdyby ponosić mieli dalsze rzeczywiste ofiary, podczas gdy płatnicy podatku dochodowego z działu I ustawy korzystaliby z przywileju częściowo pozornej zasługi.

Biorąc wszystkie wyżej wyłuszczone względy pod uwagę, zmuszony jestem pozostawić wniosek Izb bez uwzględnienia".

Minister: (—) *E. Kwiatkowski.*

Wedle posiadanych przez Związek Izb wiadomości, taka sama decyzja zapadła również w sprawie wyłączenia z dochodu podatkowego ofiar na rzecz pomocy zimowej.

ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI
W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 TELEFON 298-84

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIA
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zwracamy uwagę na następujące informacje ogłoszone w N-rze 36 „Informatora Eksportowego".

Argentyna. Konieczność należytego sporządzania i terminowego wysyłania dokumentów eksportowych (Raport na str. 2).

Holandia. Przewidywane podwyższenie cła na benzol.

Turcja. Nowe podstawy reglamentacji handlu zagranicznego (Raport na str. 5).

W. Brytania. Projektowane podwyższenie cła na litopon.

Firma Max Ternbach Haga Schenkweg 1 ofiarowuje swoje usługi przy sprzedaży produktów chemicznych polskich w Holandii.

KRONIKA

Projekt ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu został wniesiony do Sejmu (Druk Nr. 233).

Istotna zmiana nowego projektu polega na tym, że ustawa o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych ma obowiązywać na terenie całego państwa.

W roku 1937 w czasie od 20 czerwca do 4 lipca czynne będą Targi Gdyńskie, organizowane przez Towarzystwo Wystaw i Targów, jako druga skolei impreza stała o charakterze giełdowo-targowym.

Targi w roku 1937 obejmą 6 działów. Będą to: 1) Dział Propagandy Uprzemysłowienia Gdyni; 2) Dział Budowlany; 3) Dział Budowy Dróg i Motoryzacyjny; 4) Dział Przemysłu Rybnego; 5) Dział Przemysłu Regionalnego i Propagandy Turystyki i 6) Dział Ekspansji Morskiej.

Dział Propagandy Uprzemysłowienia Gdyni ma za zadanie przedstawić przekrój warunków gospodarczych w Gdyni pod kątem widzenia rentowności poszczególnych przemysłów w Gdyni. Dział ten zawierać będzie podstawowy materiał kalkulacyjny dla tych przemysłów, których powstanie w Gdyni jest konieczne, a które wstrzymują się z budowaniem fabryk w Gdyni z uwagi na niedostateczną znajomość terenu.

Dane Izby Przemysłowo-Handlowej i Komisariatu Rządu obejmą zarówno te przemysły, które mają szanse rozwoju ze względu na rozszerzający się rynek zbytu w związku z dużym przyrostem ludności jak i przemysły pracujące na eksport. Konkurencyjność gdyńskiej produkcji wynika z różnic taryf kolejowych pomiędzy towarem gotowym, przywożonym z głębi kraju do Gdyni, a poszczególnymi surowcami potrzebnymi do produkcji.

Dział Ekspansji Morskiej przewiduje wystawienie opakowań i typów standaryzacyjnych, jako wstęp do usprawnienia transakcyj eksportowych, oraz zapoczątkowania ściślejszego kontaktu pomiędzy polską produkcją a polskimi sferami gospodarczymi na emigracji.

Tegoroczne Targi Brytyjskie odbędą się w okresie od 15 — 26 lutego w Londynie i w Birmingham. Bliższych wiadomości udziela Zarząd Targów w Londynie, pod adresem: British Industries Fair, 35, Old Queen Street, London S. W. 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Urzędowym Min. Skarbu Nr. 32 ogłoszony został obszerny okólnik tegoż Ministerstwa z dn. 27 listopada 1936 w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na r. 1937.

W Dz. Urzędowym Min. Skarbu Nr. 32 ogłoszony został okólnik Min. Skarbu z dn. 27 listopada 1936 w sprawie zwalniania od zakazu przywozu towarów, nadsyłanych w przesyłkach pocztowych.

Zgodnie z brzmieniem tego okólnika wyjaśniono, że Urząd Celny ma prawo zwalniać od zakazu przywozu towary nadsyłane w przesyłkach pocztowych o wadze nieprzekraczającej 250 gr, pod warunkiem iż towary te nie stanowią przedmiotu zbytku i nie mają charakteru handlowego.

W Dz. Urzędowym Min. Skarbu Nr. 33 ogłoszony został szereg wyjaśnień taryfikacyjnych, które obejmują następujące instrukcje, dotyczące artykułów chemicznych:

dwusiarczek merkaptobenztiazolu, znany również pod nazwami handlowymi „Accelerateur rapide GS" i „Vulcafor MBTS" należy clić wg. poz. 397 p. 12 taryfy celnej;

podany został sposób rozróżnienia olejku miętowego japońskiego od innych olejków miętowych;

produkt kondensacji fenoli i formaliny o charakterze żywic, rozpuszczalny na gorąco w benzolu i w terpentynie, należy clić wg. poz. 97 p. 2 taryfy celnej, jako żywice sztuczne; takie same produkty nierozpuszczalne należy clić wg. poz. 488 p. 1 taryfy celnej — jako materiały plastyczne.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 47 z dnia 18 grudnia 1936 roku ukazały się Rozporządzenia Ministra Komunikacji, wprowadzające następujące zmiany w zakresie środków ochrony roślin:

utworzone zostały nowe pozycje klasyfikacji towarów 579 i 580 na środki karbolinowe i ciecz kalifornijską ze stawkami klas 7 wagonowej i II drobnicowej.

Zmienione zostały opłaty klas zasadniczych na siarczan miedziowy z 4 wagonowej i I drobnicowej na 7 klasę wagonową i II drobnicową, przy jednoczesnym skreśleniu siarczanu miedziowego z taryfy specjalnej WR — 15.

W tym samym Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych ogłoszona została taryfa specjalna PJ — 112 na eksport trójchloroetylenu.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.
Aceton	350.—
Ałun chromowy	70.—
Ałun krystaliczny	55.—
Ałun mielony	55.—
Antichlor kryst.	41.—
Antimonium crud. w kawałkach	120.—
Antimonium crud. w proszku	170.—
Asfalt Gilsonit	85.—
Azotan baru	185.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie	
Biel cynkowa	65.—
Biel ołowiana	160.—
Boraks kryst.	88.—
Boraks w proszku	93.—
Boran manganu	340.—
Braunsztyn	80.—
Chlorek baru	75.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	95.—
Chlorek wapna	40.—
Dwuchromian potasu	130.—
Dwuchromian sodu	110.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	45.—
Fenol	310.—
Fosforan sodu trójzasadowy	100.—
Fosfór czerwony	650.—
Glejta angielska w proszku	150.—
Glin metaliczny w proszku	550.—
Grafit angielski w łuskach	130.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—
Hydrosulfit	230.—
Kalafonja	65.—
Kamfora w taflach	650.—
Klej kostny	150.—
Klej skórny	185.—
Kaolina w kaw. i w proszku	14.—
Kreda chem. czysta	52.—
Kwas borny	185.—
Kwas szczawiowy	150.—
Litopon 30%	72.—
Minja ołowiana	135.—
Minja żelazowa min. 90%	85.—
Nadboran sodowy	390.—
Nadmanganian potasu	350.—
Nitrobenzol	450.—
Octan kobaltu	1200.—
Octan ołowiu	165.—
Oleina	190.—
Olej rycynowy med.	225.—
Olej turecki 50%	90.—
Pumeks w kawałkach	75.—
Pumeks w proszku	40.—
Rtęć w butlach à 34,6 kg za butlę	390.—
Sadza ameryk. Carbon-black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Salmjak mielony	115.—
Salmjak w kaw. subl.	200.—
Siarczan kobaltu	750.—
Siarczan magnezu	19.—
Siarczan miedzi	65.—
Siarczan żelazowy	16.—
Siarka mielona	35.—
Siarka w laskach	35.—
Talcum 000	19.—
Talcum 00000	26.—
Talcum 000000	29.—
Tanina 92%	750.—
Tlenek kobaltu 76%	2000.—
Węglan magnezu w cegiełkach	220.—
Węglan magnezu w proszku	125.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Ziemia okrzemkowa	35.—
Żelazocjanek potasowy	350.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Łódź tel. 195-96, 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ". Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Leszno 15, tel. 11.06-81,
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.

Siarczek węgla:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.
Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA
Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11